

Quickscan ecologie t.b.v. onderhoudswerken 2025-2027 Bruggen over het Schelde-Rijnkanaal

Projectnummer 240716

4 oktober 2024 rev. 1.0

Auteur

Ing. S. Halters

Opdrachtgever

Rijkswaterstaat Zee en Delta
Postbus 2232
3500 GE Utrecht

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	WETTELIJK KADER.....	5
1.3	DOEL ONDERZOEK	5
1.4	LEESWIJZER	5
2.	WERKWIJZE	6
3.	SLAAKBRUG (SINT PHILIPSLAND).....	8
3.1	BUREAUSTUDIE SLAAKBRUG	8
3.1.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	8
3.1.2	SOORTBESCHERMING.....	10
3.2.	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	12
3.2.1	BIOTOPEN EN SOORTEN.....	14
3.2.2	WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN.....	16
3.3.	TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN	17
3.3.1	BESCHRIJVING GEPLANDE ACTIVITEIT	17
3.3.2	TOETSING GEBIEDSBESCHERMING	17
3.3.3	TOETSING SOORTBESCHERMING	17
4.	VOSSEMEERSEBRUG.....	21
4.1	BUREAUSTUDIE VOSSEMEERSEBRUG.....	21
4.1.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	21
4.1.2	SOORTBESCHERMING.....	23
4.2	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	24
4.2.1	BIOTOPEN EN SOORTEN.....	27
4.2.2	WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN.....	28
4.3	TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN	29
4.3.1	BESCHRIJVING GEPLANDE ACTIVITEIT	29
4.3.2	TOETSING GEBIEDSBESCHERMING	29
4.3.3	TOETSING SOORTBESCHERMING	29
5.	KREEKRAKBRUG	34
5.1	BUREAUSTUDIE KREEKRAKBRUG	34
5.1.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	35
5.1.2	SOORTBESCHERMING.....	36
5.2.	RESULTATEN VELDBEZOEK.....	37
5.2.1	BIOTOPEN EN SOORTEN.....	39
5.2.2	WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN.....	40
5.3	TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN	41
5.3.1	BESCHRIJVING GEPLANDE ACTIVITEIT	41
5.3.2	TOETSING GEBIEDSBESCHERMING	41
5.3.3	TOETSING SOORTBESCHERMING	41
6.	BATHSEBRUG	45
6.1	BUREAUSTUDIE BATHSEBRUG	45
6.1.1	GEBIEDSBESCHERMING.....	46
6.1.2	SOORTBESCHERMING.....	47
6.2	RESULTATEN VELDBEZOEK BATHSEBRUG	48
6.2.1	BIOTOPEN EN SOORTEN.....	50
6.2.2	WAARGENOMEN EN TE VERWACHTEN SOORTEN.....	51
6.3	TOETSING VAN HET PROJECT AAN DE NATUURWAARDEN	51

6.3.1	BESCHRIJVING GEPLANDE ACTIVITEIT	51
6.3.2	TOETSING GEBIEDSBESCHERMING	52
6.3.3	TOETSING SOORTBESCHERMING	52
7.	MITIGERENDE MAATREGELEN	57
7.1	ALGEMEEN	57
7.2	LOCATIE SPECIFIEKE MAATREGELEN EN NADER ONDERZOEK	57
8.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	58
LITERATUUR.....		60

Bijlage 1 Wettelijk kader

1. Inleiding

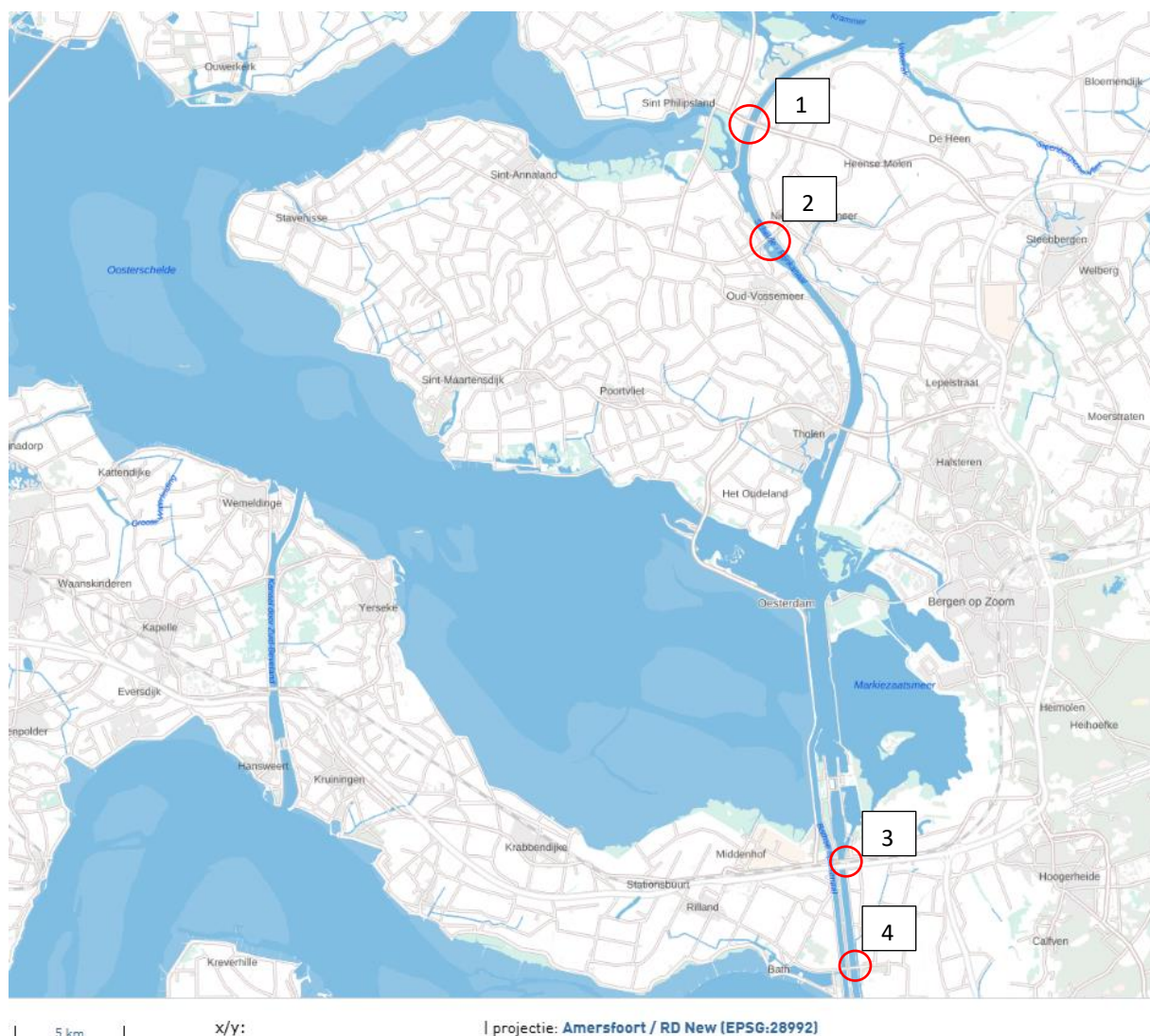
1.1 Aanleiding

Rijkswaterstaat Zee en Delta (hierna RWS ZD) is voornemens om in 2025-2026 diverse onderhoudswerkzaamheden uit te voeren ter plaatse van 4 bruggen over het Schelde-Rijnkanaal.

De bruggen zijn (in volgorde van noord naar zuid);

1. Slaakbrug (Sint Philipsland);
2. Vossemeersebrug;
3. Kreekrakbrug;
4. Bathsebrug.

In dit kader heeft Buijs Eco Consult B.V. in opdracht van RWS ZD een quickscan in het kader van de Omgevingswet verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten binnen het plangebied (zie figuur 1.1).

Figuur 1.1. Plangebieden van voorgenomen werkzaamheden (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

1.2 Wettelijk kader

Vanuit de Omgevingswet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen en niet bestendig beheer en onderhoud verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het doel van deze natuurwetgeving is het in standhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade aan (zwaarder) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een vergunning noodzakelijk. (Zie bijlage 1 voor nadere toelichting van het Wettelijk Kader).

1.3 Doel onderzoek

Het doel van deze quickscan is het analyseren of in of direct nabij de diverse plangebieden en zo ja welke beschermde natuurwaarden al aanwezig zijn. Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van eventuele strijdigheden die door de voorgenomen ingreep/ontwikkeling met de huidige (en per 01/01/2024 van kracht geworden) Omgevingswet kunnen ontstaan. En verder het bepalen of de aanvraag van een vergunning(gebiedsbescherming/soortbescherming) danwel het werken volgens een goedgekeurde gedragscode noodzakelijk is.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de werkwijze. Hoofdstuk 3 omschrijft voor de Slaakbrug, het gebruik en de huidige status, de resultaten van het veldbezoek en vervolgens de toetsing van de ingreep aan Omgevingswet inzake ecologie. Hoofdstuk 4 omschrijft voor de Vossemeersebrug, het gebruik en de huidige status, de resultaten van het veldbezoek en vervolgens de toetsing van de ingreep aan Omgevingswet inzake ecologie. Hoofdstuk 5 omschrijft voor de Kreekrakbrug, het gebruik en de huidige status, de resultaten van het veldbezoek en vervolgens de toetsing van de ingreep aan Omgevingswet inzake ecologie. Hoofdstuk 6 omschrijft voor de Bathesebrug, het gebruik en de huidige status, de resultaten van het veldbezoek en vervolgens de toetsing van de ingreep aan Omgevingswet inzake ecologie. Hoofdstuk 7 beschrijft de mitigerende maatregelen en hoofdstuk 8 omschrijft de conclusies en aanbevelingen.

De wettelijke achtergronden zijn beschreven in bijlage 1.

2. Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Omgevingswet op te sporen bij herinrichting van /aanpassingen in het gebied dient er een antwoord te komen op de volgende vragen:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Onder welk beschermingsregime vallen deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep in het betreffende gebied op de beschermde soorten? En geldt wellicht een algemene vrijstelling voor een of meerdere soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden, of kan gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden worden de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Verkenning beschikbare gegevens

De eerste werkstap bestaat uit een check op aanwezigheid van beschermde plant- en diersoorten op basis van verspreidingsgegevens van mogelijk voorkomende beschermde plant- en diersoorten (bureaustudie).

Stap 2. Veldbezoek

Er zijn op 2 juli en 3 juli 2024 veldbezoeken gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is op, basis van de gegevens van de bureaustudie, beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen. Tevens zijn tijdens deze quickscan in 2019 twee indicatieve veldbezoeken 's nachts uitgevoerd voor de beoordeling op aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij zijn de werkzaamheden verricht door twee ter zake deskundige waarnemers en is per veldbezoek gekeken naar in- en uitvliegers (bebouwing, bomen met holten in omgeving, overige objecten) en zijn bij aanwezigheid van vleermuizen hun gedrag (foerageren, overvliegen, sociaal gedrag) beoordeeld. Hierbij zijn aanvullend geluidsopnamen gemaakt. Hierbij is gebruik gemaakt van batdetectoren Pettersson D240X, D230, Echometer 2 Pro en in geval van geluidsopnamen is dit opgenomen met behulp van vleermuisloggers; SM4Bat FS. Geluidsanalyses zijn gedaan met de softwareprogramma's; Batsound, Kaleidoscope en BCAnalyse. Aanvullend is voor de voorjaarsmigratie (maart-april 2019) gedurende enkele weken een vleermuislogger aan de brug bevestigd. In het veld zijn verder een sterke ledzaklamp (Feniks) en warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP50) gebruikt om vleermuizen bij activiteit te kunnen volgen (en vlieghoogte en gedrag).

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de algemene beschrijving van de voorgenomen ingreep, potentiebeoordeling en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 de (mogelijke) effecten (vernietiging, doden verstoring, vernieling) op de aangetroffen en verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4 Aanbevelingen met betrekking tot de aanwezige soorten

Op basis van stap 1 tot en met 3 worden conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van de verbodsbepalingen zoals genoemd in de Omgevingswet (en Bal) en de te nemen vervolgstappen.

De genoemde werkstappen (stap 1 t/m 3) worden in de navolgende hoofdstukken per brug beschreven:

- Hoofdstuk 3 Slaakbrug (Sint Philipsland)
- Hoofdstuk 4 Vossemeersebrug
- Hoofdstuk 5 Kreekrakbrug
- Hoofdstuk 6 Bathsebrug

Vervolgens wordt stap 4 in de hoofdstukken 7 en 8 (respectievelijk mitigerende maatregelen en Conclusies en aanbevelingen) beschreven.

3. Slaakbrug (Sint Philipsland)

3.1 Bureaustudie Slaakbrug

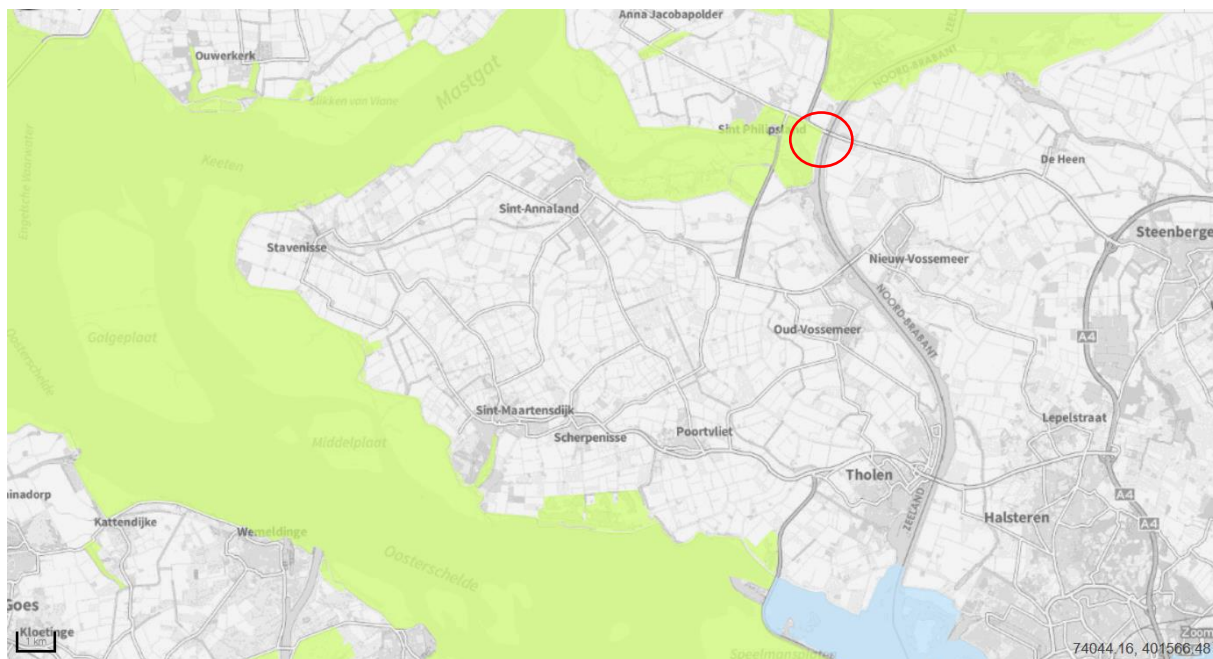
Het plangebied ligt ten oosten van het eiland Tholen en vormt de verbinding tussen de Tholen nabij de kern Sint Philipsland over het Schelde-Rijnkanaal naar Nieuw Vossemeer (zie afbeelding 3.1). De brug is in het oosten gelegen in Noord-Brabant en aan de westzijde behoort dit tot Zeeland.

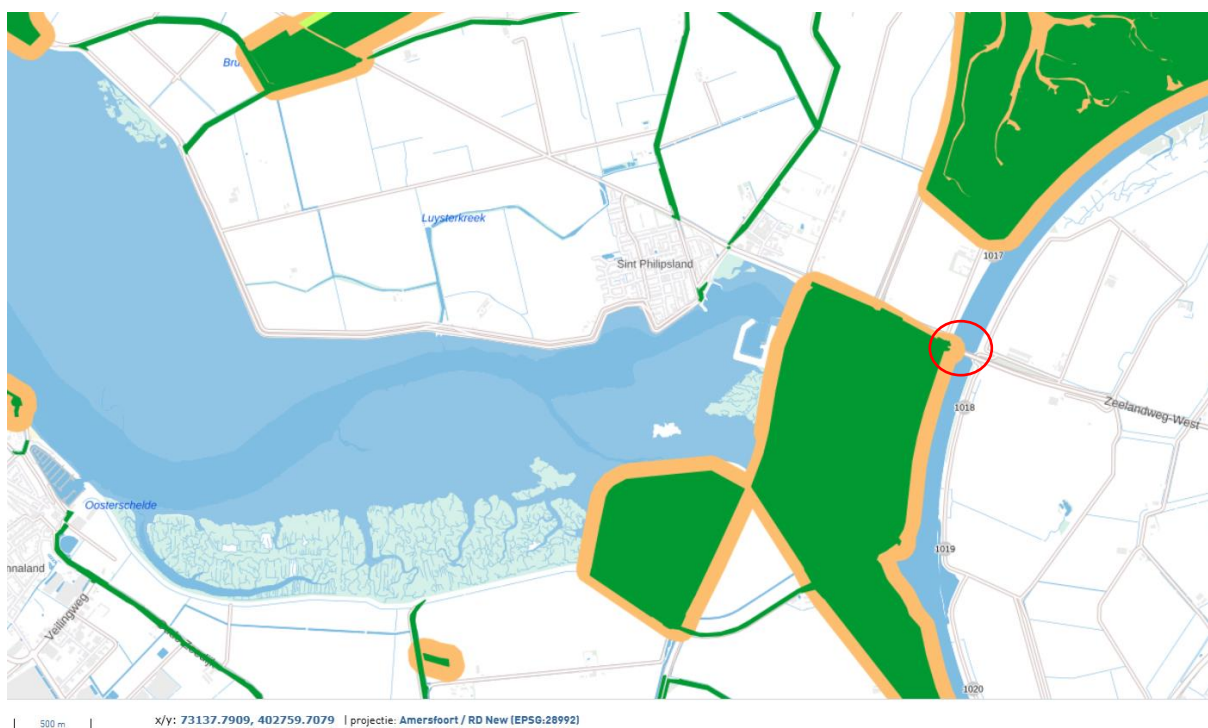
Afbeelding 3.1 Globale ligging plangebied (rode contour) (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

3.1.1 Gebiedsbescherming

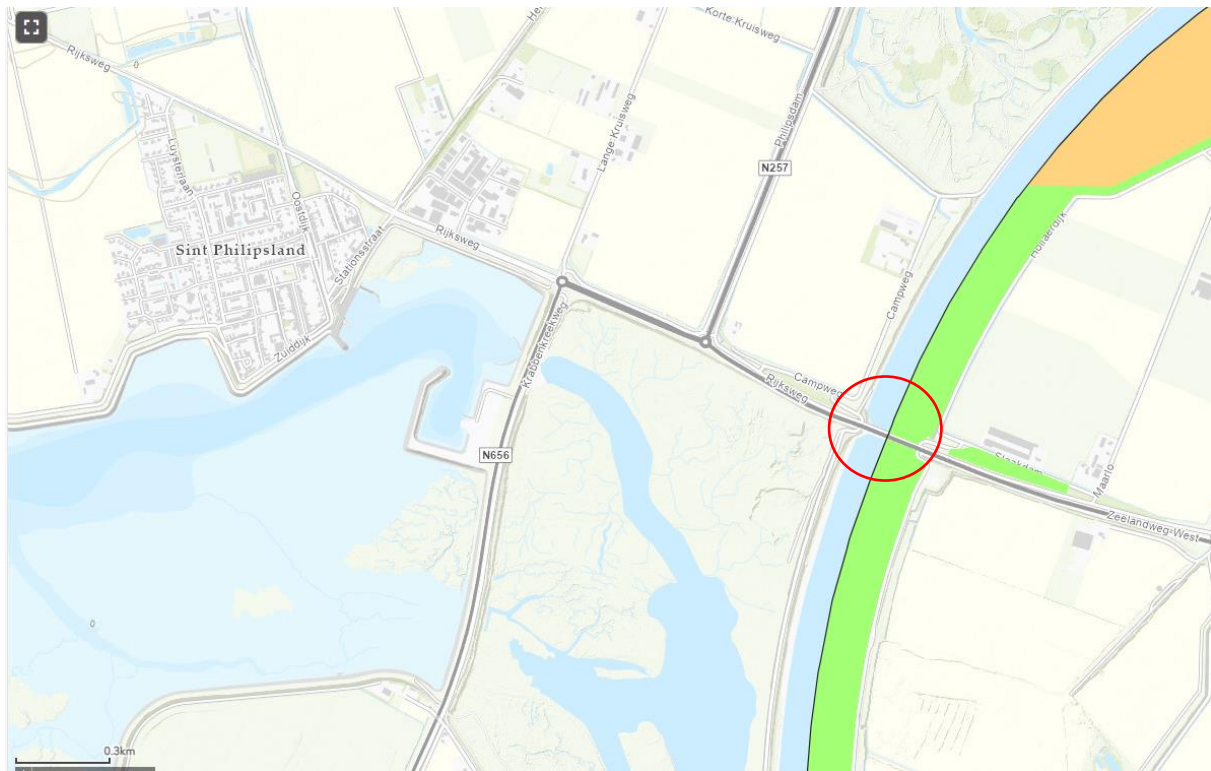
Het plangebied zelf vormt geen onderdeel van Natura 2000. Maar grenst wel aan Natura 2000 (Oosterschelde zie afbeelding 3.2). Onderhoud aan de Brug bij Sint Philipsland valt onder bestaand gebruik en is opgenomen in het beheerplan Deltawateren en daarmee niet vergunning plichtig. De slaakbrug bij Sint Philipsland vormt geen onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), maar ligt hier wel boven/ grenst daar wel aan op de kant van Sint Philipsland zie figuren 3.3.en 3.4.

Afbeelding 3.2 Globale ligging plangebied (binnen rode contour) ten opzichte van Natura 2000 Oosterschelde en Zoommeer (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 3.3 Globale ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNN gebied (groene vlakken) en de afwegingszone (in oranje) (bron: Interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 3.4 Globale ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNB gebied (groene vlakken (bron: Interactieve kaarten Brabant))

3.1.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen, natuurdata RWS en de NDFF, blijkt het gebied vooral van belang te zijn voor watervogels. Ten zuidoosten van Brug bij Sint Philipsland grenst het Rammegors een getijdengebied dat onderdeel vormt van de Oosterschelde.

Zoogdieren

Aanwezigheid van overige kleine marterachtigen (hermelijn, wezel, bunzing) is niet bekend. Gezien de afwezigheid van geschikt biotoop (struweel en struiken en grazige vegetatie) op de brug kan de aanwezigheid van wezel, hermelijn en bunzing, en konijn worden uitgesloten. Wel worden soorten verwacht die vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen. Te denken valt o.a. aan veldmuis, bosmuis, huisspitsmuis, egel en vos.

Welke soorten exact en waar eventueel verblijfplaatsen zijn is op basis van de beschikbare gegevens niet aan te geven.

Vleermuizen

In de NDFF zijn in de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen bekend van vleermuizen maar met de ligging over het Schelde-Rijnkanaal worden er wel vleermuizen verwacht (in ieder geval vanwege een vliegroute en wellicht ook als foerageergebied, migratieroute en/of verblijfplaatsen voor bijvoorbeeld: zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, eventueel kleine dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten zijn niet bekend binnen het plangebied. In de brug broeden holenduiven, kauwen en verwilderde stadsduiven

Amfibieën en reptielen

Van de Habitatrichtlijn worden geen reptielen of amfibieën verwacht in het plangebied. De rugstreeppad is een veel voorkomende soort op Tholen maar vanwege het ontbreken van geschikt biotoop wordt deze niet binnen het plangebied verwacht. De gewone pad (met een provinciale gedeeltelijke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) kan wel voorkomen.

Vissen

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vissen bekend.

Vlinders en libellen en overige ongewervelden

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders (en overige ongewervelden) bekend.

Planten

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend. Ruim buiten het plangebied op een Brabantse dijk zijn groeiplaatsen van bokkenorchis aanwezig.

3.2. Resultaten veldbezoek

De planlocatie is bezocht op 3 juli 2024. De planlocatie is daarnaast op 18 mei, 16 september en 12 december 2019 door R.J. Buijs en S. Halters bezocht in het kader van de quickscan. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die beschermd zijn. Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 3.5 Impressie plangebied

Afbeelding 3.6 impressie plangebied

Afbeelding 3.7 impressie plangebied
Afbeelding 3.8 impressie plangebied

3.2.1 Biotopen en soorten

Het plangebied bestaat overwegend uit verharding en bebouwing.

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + Verharding (bestrating en asfalt)
- + Bebouwing (brug)
- + lage vegetatie
- + open water

Verharding

De aanwezige verharding is niet representatief voor beschermde flora en/of fauna.

Bebouwing

De brug zelf kan huisvesting bieden aan broedende duiven (waargenomen zijn verwilderde stadsduiven holenduiven, kauwen en witte kwikstaart. Op 12 december 2019 werd bij de entree van de brug (aan Brabantse zijde) een boommarter aangetroffen als verkeersslachtoffer (zie afbeelding 3.9). Waarschijnlijk gebruikte de boommarter de brug om de Zeeuwse overkant te bereiken of andersom. Naast de brug (aan Brabantse zijde) zit een kippenboerderij met uitloopkippen (mogelijk

dat de aandacht trekt voor marters. Opvallend is dat de boommarter (voornamelijk nachtactief dier) midden op de dag is doodgereden.

Afbeelding 3.9 doodgereden boommarter 12-12-2019

Lage vegetatie

Rond de brug zijn grazige stukken te vinden. Hier is weinig activiteit van vogels of andere beschermde soorten. Deze stukken worden vrij intensief bezocht door (sport)vissers.

Open water

Aan de oevers van het Schelde-Rijnkanaal is de oevervegetatie redelijk ontwikkeld en broeden er diverse vogels van bos en struweel op korte afstand van de brug. Op het water foerageren diverse eenden en meerkoeten.

3.2.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Tabel 4.1: Te verwachten en waargenomen soorten in het plangebied na veldbezoek.

Soort		
Nederlandse naam	Beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Mol	Niet beschermd	Niet beschermd
Haas*	Overige Soorten	
Konijn	Overige Soorten	
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Boommarter*	Habitatrichtlijn	
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Kleine dwergvleermuis	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis*	Habitatrichtlijn	
Meervleermuis	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger	Habitatrichtlijn	
Vogels		
Witte kwikstaart	Vogelrichtlijn	
Meerkoet	Vogelrichtlijn	
Kauw8	Vogelrichtlijn	
Holenduif8	Vogelrichtlijn	
Fitis	Vogelrichtlijn	
Tijftjaf	Vogelrichtlijn	
Zwartkop	Vogelrichtlijn	
Vink	Vogelrichtlijn	
Kneu	Vogelrichtlijn	
Merel	Vogelrichtlijn	
Verwilderde stadshuif	Niet beschermd wel zorgplicht	
Amfibieën en reptielen		
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Omgevingswet wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1.

* Daadwerkelijk waargenomen/vastgesteld tijdens terreinbezoek.

3.3. Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

3.3.1 Beschrijving geplande activiteit

Aan de brug gaan diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Door Rijkswaterstaat zijn de volgende werkzaamheden benoemd:

- Vervangen voegovergangen;
- vervangen opleggingen.

De werkzaamheden staan (vooralsnog) gepland in het broedseizoen van 2026.

3.3.2 Toetsing gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied grenst aan het Natura 2000 gebied Oosterschelde (Rammegors). Het onderhoud aan de Brug bij Sint Philipsland valt onder bestaand gebruik en is niet vergunning plichtig. Binnen de periferie van de werkzaamheden bevinden zich ook geen beschermde elementen (bijvoorbeeld essentiële hoogwatervluchtplaatsen) die door de werkzaamheden verstoord kunnen worden. Er is geen sprake van het voorkomen van aangewezen broedvogels en/of aangewezen habitattypen in en nabij het plangebied. Beschermde elementen zoals hoogwatervluchtplaatsen zijn niet aanwezig. Er worden geen negatieve effecten op het Natura 2000 gebied Oosterschelde verwacht.

Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt op korte afstand van NNN, waardoor de afwegingszone tot ter plaatse van een deel van de brug ingetekend is. Het NNN is echter ruimtelijk gescheiden van de Slaakbrug door een voormalige zeedijk waardoor effecten op NNN niet worden verwacht.

3.3.3 Toetsing soortbescherming

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine grondgebonden zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen worden vernield. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Hierbij moet wordt het zorgplicht principe worden toegepast. Schade aan algemeen voorkomende zoogdieren is maar moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door bij constatering van deze soorten ze een vluchtroute te bieden zodat ze op eigen kracht de locatie kunnen verlaten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding.

Vleermuizen

Tijdens het vroege voorjaar in 2019 zijn door de stationair geplaatste logger voor het merendeel watervleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen, zie ook tabel 3.1. Daarnaast is gewone dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. Op basis hiervan wordt aangenomen dat het Schelde-Rijnkanaal inderdaad gebruikt wordt door diverse soorten als landschappelijk element tijdens de migratieperioden (voor- en najaar). Opgemerkt hierbij wordt dat een vleermuislogger slechts een beperkt bereik heeft en hierdoor nog relatief veel ruimte nabij de brug overblijft waarlangs langs vliegende vleermuizen niet gedetecteerd worden. Het aantal passages vleermuizen langs/onder de brug ligt dus nog vele malen hoger dan in onderstaande tabel is aangegeven.

Tabel 3.1: geluidsopnamen

Rijlabels	voorjaar	20190517	20190518	20190916	Eindtotaal
Dwergvleermuis spec.	6	1			7
Gewone dwergvleermuis	376	35	114	17	542
Gewone en ruige dwergvleermuis	18		1		19
Ruige dwergvleermuis	595	13	48	2	658
Rosse vleermuis	1		1		2
NYCNOID	7		2	1	10
Meervleermuis	28				28
Watervleermuis	799				799
Myotis spec.	153				153
Eindtotaal	1983	49	166	20	2218

Verklaring:

NYCNOID is een verzamelnaam van grotere vleermuizen die onder bepaalde omstandigheden niet tot soort zijn de determineren (rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis). Myotis spec. is de verzameling myotische vleermuizen waar onder andere water- en meervleermuis onder vallen. Door de zachte opname zijn deze geluidsbestanden niet tot soort de determineren. Dwergvleermuis spec. is een opname die in het overgangsgebied tussen gewone en kleine dwergvleermuis zit.

Tijdens het ochtendbezoek (18 mei 2019) in de kraamperiode was het begin van de ochtend relatief rustig met vooral activiteit van ruige en gewone dwergvleermuis. Mogelijk is op locatie sprake van een verblijf van gewone dwergvleermuis aangezien tot kort voor zonsopgang aan de Zeelandzijde nog vleermuisactiviteit van deze soort is waargenomen (invliegers zijn echter niet gezien). Eerder in die nacht zijn opnamen gemaakt van rosse vleermuis.

In het najaar (avondbezoek 16 september) zijn relatief meer opnamen van gewone dwergvleermuis gemaakt. En naast gewone echolocatie zijn ook opnamen gemaakt van baltsgeluiden van gewone dwergvleermuis. Wat het aannemelijk maakt dat er een paarverblijfplaats in de omgeving is. Hoewel in en rondom de Brug bij Sint Philipsland er echter geen goed geschikte mogelijkheden zijn waargenomen als vaste verblijfplaats, kan een/enkele paarverblijfplaatsen op basis van dit onderzoek niet worden uitgesloten. Een paarverblijfplaats kent namelijk veel minder strikte vereisten en ruimte omdat deze slechts tijdelijk worden gebruikt en door enkele exemplaren.

Ook ligt de locatie in een migratiegebied waar hogere concentraties van (met name) ruige dwergvleermuizen en mogelijk ook voor meervleermuizen en watervleermuizen waardoor in zowel voor- als najaarsmigratie aandacht dient te zijn voor eventuele effecten op deze route.

Belangrijk hierbij is dat:

Het wateroppervlakte en ruimte erboven niet (anders) verlicht wordt.

Er gedurende het hele vleermuisseizoen voldoende ruimte tussen het wateroppervlak en de brug 'open' blijft zodat vleermuizen de brug ongehinderd kunnen passeren.

Dat kleine open ruimtes (m.n. in het beton) open blijven (of anderszijds dient in 2025 de onderzoeksinspanning te worden opgehoogd naar de vereisten uit het vleermuisprotocol 2021 om verblijfplaatsen aan te tonen danwel uit te kunnen sluiten).

De gunstige staat van instandhouding van vleermuizen is niet in het geding indien er door nader onderzoek bij werkzaamheden aan spleten in de brug danwel door mitigerende maatregelen aantoonbaar rekening wordt gehouden met aanwezigheid van vleermuizen en de functies die het Schelde-Rijnkanaal en brug voor ze vervuld.

Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.

Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn (check door ecologisch ter zake deskundig persoon) kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Om een conflict met broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden bij voorkeur plaats te vinden buiten het kwetsbare broedseizoen dus na 15 augustus of voor 15 maart. Door deze uitvoeringsperiode aan te houden is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden.

Bij een planning van de werkzaamheden in het kwetsbare broedseizoen (15 maart tot 15 augustus, zoals momenteel aangenomen is) dienen voorafgaand het broedseizoen maatregelen getroffen te worden om broedende vogels te voorkomen. Door openingen in de brug te voorzien van netten of rooster kan vestiging van broedvogels worden voorkomen. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd na 15 augustus is dit risico aanzienlijk kleiner.

Daarnaast dient geactualiseerd te worden of de slechtvalk (of torenvalk) nog een broedplaats heeft in de brug. Wanneer er reële kans is op daadwerkelijke aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest is het gewenst om de werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen om risico op verstoring en/of risico op vertraging van de werkzaamheden te voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding, mits mitigerende maatregelen worden opgevolgd. Omdat werkzaamheden in het broedseizoen plaatsvinden is het noodzakelijk om de actuele status te kennen van mogelijk jaarrond beschermde

nesten (slechtvalk/torenvalk bijv.). Als gevolg van de beoogde werkzaamheden blijft een mogelijke nestlocatie vermoedelijke onaangetast maar kunnen werkzaamheden wel negatieve effecten hebben op een op dat moment actief gebruikt nest.

Amfibieën en reptielen

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen in het plangebied voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel dient het zorgprincipe te worden toegepast waarmee eventueel aanwezige amfibieën bij de werkzaamheden een vluchtroute moeten hebben en/of daar waar mogelijk moeten worden overgezet indien aanwezig. Het voorkomen van beschermde reptielen kan op voorhand worden uitgesloten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding.

Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat er geen (beschermde) vissen in het plangebied voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding van overige soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Planten

Op de planlocatie zijn geen beschermde planten waargenomen en worden op basis van verspreidingsatlassen ook niet verwacht. De op afstand aanwezige bokkenorchissen staan buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende planten is niet in het geding.

4. Vossemeersebrug

4.1 Bureaustudie Vossemeersebrug

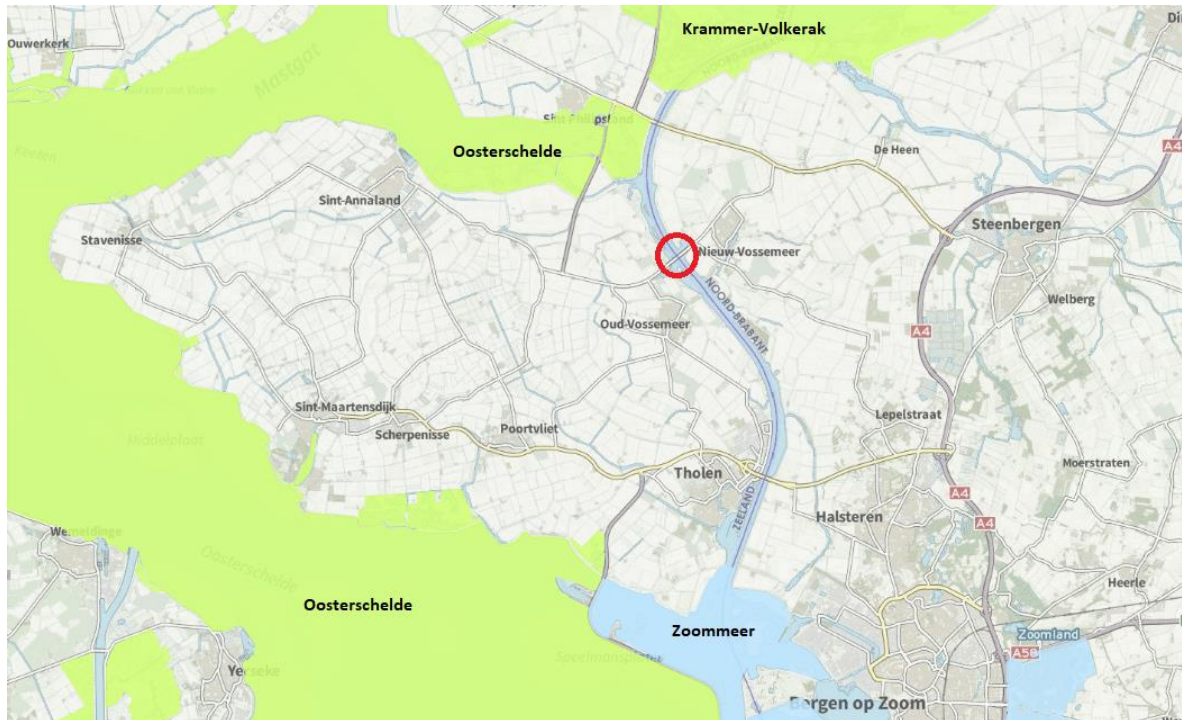
Het plangebied ligt ten oosten van het eiland Tholen en vormt de verbinding tussen de Tholen nabij de kern Oud Vossemeer over het Schelde-Rijnkanaal naar Nieuw Vossemeer (zie afbeelding 4.1).

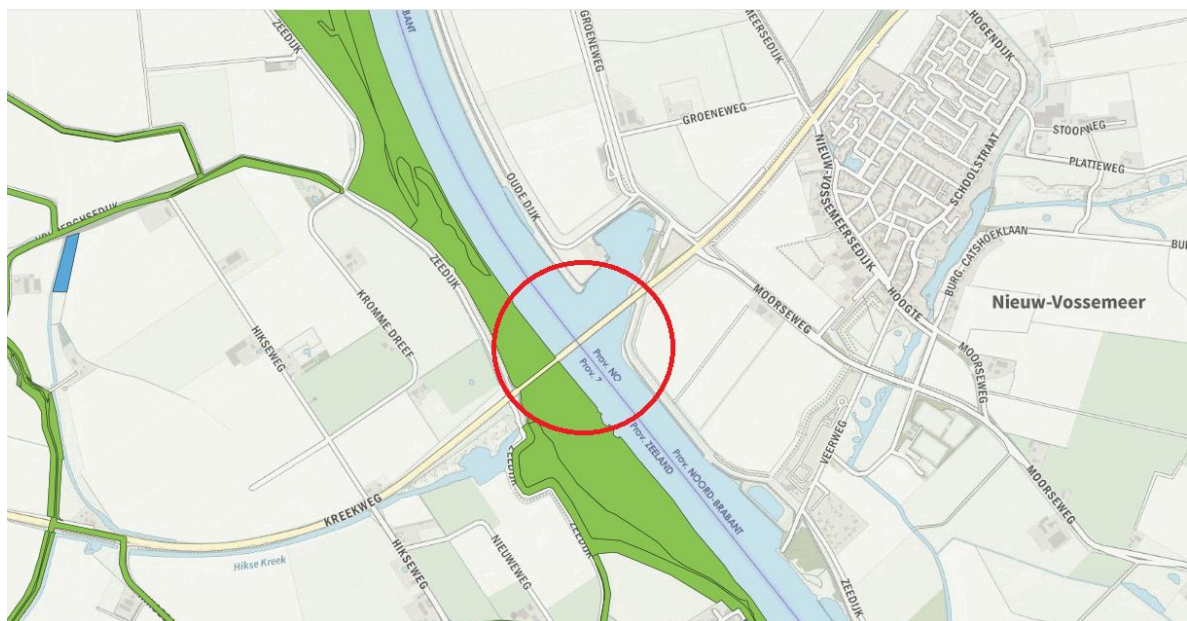
Afbeelding 4.1 Globale ligging plangebied (rode contour) (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

4.1.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied zelf vormt geen onderdeel van Natura 2000. Maar is wel op korte afstand van Natura 2000 (Oosterschelde, Krammer-Volkerak en Zoommeer, zie afbeelding 4.2). Onderhoud aan de Brug bij Oud Vossemeer valt onder bestaand gebruik en is opgenomen in het beheerplan Deltawateren en daarmee niet vergunningsplichtig. De Brug bij Oud Vossemeer staat aan de Zeeuwse kant in Natuurnetwerk Nederland (voormalige schorren en slikken van de Eendracht).

Afbeelding 4.2 Globale ligging plangebied (binnen rode contour) ten opzichte van Natura 2000 Oosterschelde Krammer-Volkerak en Zoommeer (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 4.3 Globale ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNN gebied (groene vlakken) (bron: Interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 4.4 Globale plangebied (rode contour) ten opzichte van NNB gebied (groen) (bron: kaarten Brabant)

4.1.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen, natuurdata RWS en de NDFF, blijkt het gebied vooral van belang te zijn voor watervogels. In het NNN aan de Zeeuwse kant rusten en foerageren veel eenden en steltlopers ook broeden er kieviten, tureluurs, scholeksters en kluten.

Zoogdieren

In de Hikse kreek (grenzend aan de brug) zijn in 2019 vraatsporen aangetroffen van een bever. Over de aanwezigheid van overige kleine marterachtigen is nauwelijks niet bekend, wel is er in 2015 een dode bunzing aangetroffen bij de brugopgang aan de kant van Oud-Vossemeer. Gezien de aanwezigheid van geschikt biotoop (struweel en struiken) rondom de brug kunnen wezel, hermelijn en bunzing wel voorkomen. Verder worden soorten verwacht die vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen Wnb. Te denken valt o.a. aan veldmuis, bosmuis, huisspitsmuis, konijn, haas, egel en vos. Welke soorten exact en waar eventueel verblijfplaatsen zijn is op basis van de beschikbare gegevens niet aan te geven.

Vleermuizen

In de NDFF zijn geen waarnemingen bekend van vleermuizen maar met de ligging over het Schelde-Rijnkanaal worden er wel vleermuizen verwacht zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Vogels

Actuele jaarrond beschermde nesten zijn niet bekend binnen het plangebied. Enkele jaren geleden (2020) is een broedgeval van slechtvalk in de brug vastgelegd. In de opvolgende jaren is op deze locatie geen broedgeval meer vastgesteld.

Amfibieën en reptielen

Van de Habitatrichtlijn worden geen reptielen verwacht in het plangebied. De rugstreeppad is een veel voorkomende soort op Tholen. De gewone pad (met een provinciale gedeeltelijke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) kan ook voorkomen.

Vissen

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vissen bekend.

Vlinders en libellen en overige ongewervelden

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders (en overige ongewervelden) bekend.

Planten

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend.

4.2 Resultaten veldbezoek

Op 3 juli 2024 heeft een veldbezoek plaatsgevonden. De planlocatie is verder tijdens het halen en brengen van de loggers en op 2 juni en 14 september 2019 door R.J. Buijs en S. Halters bezocht in het kader van de quickscan. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die volgens de Omgevingswet (Bal) beschermd zijn. Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 4.5 Impressie plangebied

Afbeelding 4.6 impressie plangebied

Afbeelding 4.7 impressie plangebied

4.2.1 Biotopen en soorten

Het plangebied bestaat overwegend uit verharding en het kunstwerk (brug). Verder zijn er wat grazige stukken en struiken/struweel aanwezig.

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + Verharding (bestrating en asfalt)
- + Kunstwerk (brug)
- + lage vegetatie
- + open water

Verharding

De aanwezige verharding is niet representatief voor beschermde flora en/of fauna.

Kunstwerk (brug)

De brug zelf biedt huisvesting aan broedende duiven (waargenomen zijn verwilderde stadsduiven), holenduiven en kauwen. De brug bij Oud Vossemeer is niet geschikt voor vleermuizen als verblijfplaats, geschikte openingen ontbreken. In het voorjaar is twee keer een adulte vrouw slechtvalk waargenomen..

Lage vegetatie

Onder de brug in het NNN-gebied is lage vegetatie aanwezig en is het zeer drassig met plassen water (zie afbeelding 4.3) wat in potentie geschikt habitat is voor de rugstreeppad als voortplantingsbiotoop. In het voorjaar en zomer droogden deze plasjes echter snel op en zijn er geen larven aangetroffen en is tijdens het vleermuisbezoek geen kooractiviteit waargenomen. Wel broeden er kieviten in 2019.

Open water

Onder de brug in het NNN-gebied is het zeer drassig met plassen water wat in potentie geschikt habitat is voor de rugstreeppad om voor te planten, in het voorjaar en zomer droogden deze plasjes echter snel op en zijn er geen larven aangetroffen en is tijdens het vleermuisbezoek geen kooractiviteit waargenomen. De oeverzone langs het Schelde-Rijnkanaal is geschikt broedbiotoop voor rietvogels en eenden en ganzen.

4.2.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Tabel 4.1: Te verwachten en waargenomen soorten in het plangebied na veldbezoek.

Soort		
Nederlandse naam	Beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Bever	Habitatrichtlijn	
Mol	Niet beschermd	Niet beschermd
Haas*	Overige Soorten	
Konijn	Overige Soorten	
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bunzing	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Hermelijn	Overige Soorten	
Wezel	Overige Soorten	
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Kleine dwergvleermuis**	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis*	Habitatrichtlijn	
Meervleermuis	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger	Habitatrichtlijn	
Vogels		
Slechtvalk*	Vogelrichtlijn	jaarrond beschermd nest
Grauwe gans	Vogelrichtlijn	
Wilde eend	Vogelrichtlijn	
Kluut	Vogelrichtlijn	
Kievit	Vogelrichtlijn	
Scholekster	Vogelrichtlijn	
Witte kwikstaart	Vogelrichtlijn	
Heggenmus	Vogelrichtlijn	
Kauw	Vogelrichtlijn	
Holenduif	Vogelrichtlijn	
Fitis	Vogelrichtlijn	
Tijftjaf	Vogelrichtlijn	
Zwartkop	Vogelrichtlijn	
Vink	Vogelrichtlijn	
Kneu	Vogelrichtlijn	
Merel	Vogelrichtlijn	
Verwilderde stadsduif	Niet beschermd wel zorgplicht	
Amfibieën en reptielen		
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Omgevingswet wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1.

* Daadwerkelijk waargenomen/vastgesteld tijdens terreinbezoek ** mogelijke kleine dwergvleermuis opgenomen: opname ligt boven de overgangszone met gewone dwergvleermuis

4.3 Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

4.3.1 Beschrijving geplande activiteit

Aan de brug gaan diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Door Rijkswaterstaat zijn de volgende werkzaamheden benoemd:

- Vervangen voegovergangen;
- Asfalt vernieuwen;

Deze werkzaamheden worden in 2026 of 2027 uitgevoerd. De uitvoeringsperiode is vooralsnog niet bekend.

4.3.2 Toetsing gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied ligt tussen het Natura 2000 gebied Krammer-Volkerak en Zoommeer. Het onderhoud aan de Brug bij Oud Vossemeer valt onder bestaand gebruik en is niet vergunningplichtig. Er is wel sprake van het voorkomen van aangewezen broedvogels, namelijk de Kluut. Beschermde elementen zoals hoogwatervluchtplaatsen zijn niet aanwezig. Door de werkzaamheden aan de brug uit te voeren buiten het kwetsbare broedseizoen worden er geen negatieve effecten op de Kluut verwacht.

Natuur Netwerk Nederland

Zowel aan de Zeeuwse als Brabantse zijde van de brug ligt boven NNN. Door de werkzaamheden aan de brug uit te voeren buiten het kwetsbare broedseizoen worden effecten op broedvogels van het NNN voorkomen.

4.3.3 Toetsing soortbescherming

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine grondgebonden zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen worden vernield. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Hierbij moet wordt het zorgplicht principe worden toegepast. Schade aan algemeen voorkomende zoogdieren is maar moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door bij constatering van deze soorten ze een vluchtroute te bieden zodat ze op eigen kracht de locatie kunnen verlaten. En door bij transportbewegingen konijnenburchten te ontzien. Er zijn geen aanwijzingen voor holen en verblijfplaatsen van kleine martachtigen onder de brug waardoor effecten op kleine marterachtigen op voorhand zijn uit te sluiten. Daarnaast worden vanaf 2014 waarnemingen gedaan van bever in de omgeving van de Vossemeersebrug. Deze zijn vooral op ruimere afstand van de brug gedaan maar ook in het Schelde-Rijn kanaal zijn er recenter waarnemingen.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding. Wel is nader onderzoek nodig naar de aanwezigheid van bever (met name eventuele burchten) in de directe omgeving van de brug. Op deze wijze wordt duidelijk of bever in de directe omgeving van de brug actief is en of sprake (kan) zijn van eventuele verstoring tijdens de beoogde werkzaamheden.

Vleermuizen

Tijdens het vroege voorjaar zijn door de stationair geplaatste logger voor het merendeel ruige dwergvleermuizen waargenomen, zie ook tabel 4.2. Daarnaast is gewone dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis en rosse vleermuis waargenomen. Op basis hiervan wordt aangenomen dat het Schelde Rijn Kanaal inderdaad gebruikt wordt door diverse soorten als landschappelijk element tijdens de migratieperioden (voor- en najaar). Opgemerkt hierbij wordt dat een vleermuisloggers slechts een beperkt bereik heeft en hierdoor nog relatief veel ruimte nabij de brug overblijft waarlangs langs vliegende vleermuizen niet gedetecteerd worden. Het aantal passages vleermuizen langs/onder de brug ligt dus nog vele malen hoger dan in onderstaande tabel is aangegeven.

Tabel 4.2: geluidsoptnamen

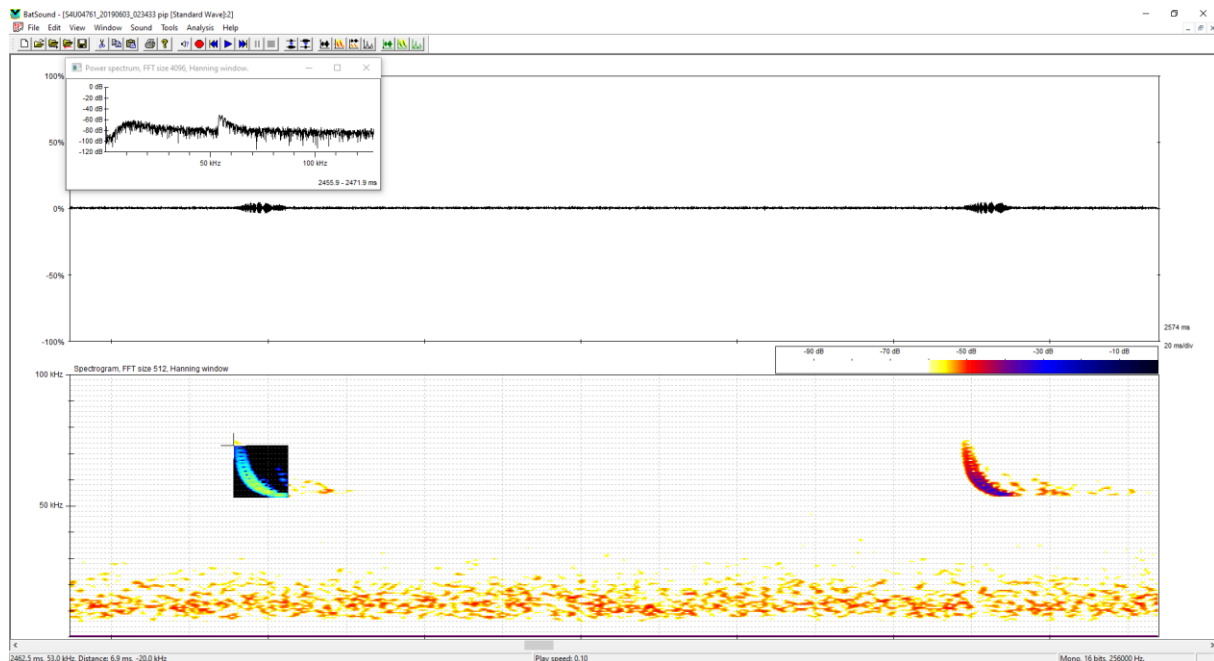
Rijlabels	voorjaar	20190602	20190914	Eindtotaal
Kleine dwergvleermuis		1		1
Gewone dwergvleermuis	48	773	2050	2871
Ruige dwergvleermuis	168	465	85	718
Gewone en ruige dwergvleermuis	1	166	62	229
Gewone en ruige dwergvleermuis en NYCNOID		66		66
Gewone dwergvleermuis en NYCNOID		13		13
Rosse vleermuis	1		1	2
NYCNOID	1	18		19
Laatvlieger		7		7
Meervleermuis	2		1	3
Watervleermuis	27	1		28
Myotis spec.	11	2	2	15
Eindtotaal	259	1512	2201	3972

Verklaring:

NYCNOID is een verzamelnaam van grotere vleermuizen die onder bepaalde omstandigheden niet tot soort zijn de determineren (rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis). Myotis spec. is de verzameling myotische vleermuizen waar onder andere water- en meervleermuis onder vallen. Door de zachte opname zijn deze geluidsbestanden niet tot soort de determineren.

Dwergvleermuis spec. is een opname die in het overgangsgebied tussen gewone en kleine dwergvleermuis zit.

Tijdens het avondbezoek (2 juni 2019) in de kraamperiode was het begin van de avond relatief rustig met vooral gewone en iets later ook ruige dwergvleermuizen foeragerend. Van een zomer/kraamverblijf van deze (en andere) soorten binnen het plangebied lijkt geen sprake. Tevens is enkele malen laatvlieger waargenomen. Later in de nacht zijn opnamen gemaakt van water- en meervleermuis en is tevens een kleine dwergvleermuis opgenomen (zie figuur 5.1) Deze soort is relatief zeldzaam in Nederland (hoewel rond Den Haag in bepaalde gebieden vaker opnamen worden gedaan van deze soort). De pulsen liggen volgens literatuur buiten bereik van de algemeen voorkomende gewone dwergvleermuis en boven de overgangszone tussen beide soorten.

Figuur 4.7 Geluidsopname kleine dwergvleermuis

In het najaar (avondbezoek 14 september) zijn relatief meer opnamen van gewone dwergvleermuis gemaakt. En naast gewone echolocatie zijn ook opnamen gemaakt van baltsgeluiden van gewone dwergvleermuis. Wat het aannemelijk maakt dat er een paarverblijfplaats in de omgeving is. Hoewel in en rondom de Brug bij Oud Vossemeer er echter geen goed geschikte mogelijkheden zijn waargenomen als vaste verblijfplaats, kan een/enkele paarverblijfplaatsen op basis van dit onderzoek niet worden uitgesloten. Een paarverblijfplaats kent namelijk veel minder strikte vereisten en ruimte omdat deze slechts tijdelijk worden gebruikt en door enkele exemplaren.

Ook ligt de locatie in een migratiegebied waar hogere concentraties van (met name) ruige dwergvleermuizen en mogelijk ook voor meervleermuizen waardoor in zowel voor- als najaarsmigratie aandacht dient te zijn voor eventuele effecten op deze route.

Belangrijk hierbij is dat:

Het wateroppervlakte en ruimte erboven niet (anders) verlicht wordt

Er gedurende het hele vleermuisseizoen voldoende ruimte tussen het wateroppervlak en de brug 'open' blijft zodat vleermuizen de brug ongehinderd kunnen passeren

Dat kleine open ruimtes (in het beton) open blijven (of anderzijds dient in 2025 de onderzoeksinspanning te worden opgehoogd naar de vereisten uit het vleermuisprotocol 2021 om verblijfplaatsen aan te tonen danwel uit te kunnen sluiten).

De gunstige staat van instandhouding van vleermuizen is niet in het geding indien er door mitigerende maatregelen aantoonbaar rekening wordt gehouden met aanwezigheid van vleermuizen en de functies die het Schelde-Rijnkanaal en brug voor ze vervuld.

Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.

Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn (check door ecologisch ter zake deskundig persoon) kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Om een conflict met broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten het kwetsbare broedseizoen dus na 15 augustus of voor 15 maart. Door deze uitvoeringsperiode aan te houden is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden.

Bij een planning van de werkzaamheden in het kwetsbare broedseizoen (15 maart tot 15 augustus) dienen voorafgaand het broedseizoen maatregelen getroffen te worden om broedende vogels in de brug te voorkomen. Met name de onderkant van de brug bij Oud Vossemeer vormen een risico voor broedvogels. Door openingen te voorzien van roosters kan vestiging van broedvogels voorkomen. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd na 15 augustus is dit risico aanzienlijk kleiner.

Vanwege de kwetsbare zone aan de Thoolse zijde onder de brug (ook aangewezen als NNN) dienen de werkzaamheden op deze locatie te worden uitgevoerd buiten het kwetsbare broedseizoen van vogels.

Door het plannen van werkzaamheden buiten de kwetsbare periode wordt vervolgonderzoek naar aanwezigheid van slechtvalk (of torenvalk) overbodig en kunnen de beoogde werkzaamheden zonder op risico van vertraging worden uitgevoerd. Wanneer werkzaamheden mogelijk wel in het broedseizoen plaatsvinden is het noodzakelijk om de actuele status van het jaarrond beschermd nest van slechtvalk (danwel ingenomen door torenvalk) nader te onderzoeken.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding. Indien werkzaamheden (mogelijk) plaatsvinden is het noodzakelijk om de actuele status te kennen van het voormalig gebruikte nest. Als gevolg van de beoogde werkzaamheden (vervangen voegovergangen en asfalt) blijft de nestlocatie onaangetaast maar kunnen werkzaamheden wel negatieve effecten hebben op een op dat moment actief gebruikt nest.

Amfibieën en reptielen

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen in het plangebied voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel dient het zorgprincipe te worden toegepast waarmee eventueel aanwezige amfibieën bij de werkzaamheden een vluchtroute moeten hebben en/of daar waar mogelijk moeten worden overgezet indien aanwezig. Bij de aanwezigheid van plassen water in voorjaar en zomer moet een check door ecooloog plaatsvinden op rugstreeppad (opportunistische soort).

Het voorkomen van beschermde reptielen kan op voorhand worden uitgesloten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding.

Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat er geen (beschermde) vissen in het plangebied voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding van overige soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Planten

Op de planlocatie zijn geen beschermde planten waargenomen en worden op basis van verspreidingsatlassen ook niet verwacht. Om schade aan de grazige vegetaties in het NNN onder de brug te voorkomen wordt aanbevolen om in NNN rijplaten toe te passen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende planten is niet in het geding.

5. Kreekrakbrug

5.1 Bureaustudie Kreekrakbrug

Het plangebied ligt ten zuiden van de Kreekraksluizen in de Gemeente Reimerswaal en vormt een verbinding tussen Zuid-Beveland en het achterland (zie afbeelding 5.1).

Afbeelding 5.1 Globale ligging plangebied (rode contour) (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

5.1.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied zelf vormt geen onderdeel van Natura 2000. Maar is wel nabij Natura 2000 (Oosterschelde en Markiezaat (zie afbeelding 5.2). Onderhoud aan de Schelde-Rijnbrug valt onder bestaand gebruik en is opgenomen in het beheerplan Deltawateren en daarmee niet vergunning plichtig. De Schelde-Rijnbrug vormt geen onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN), maar NNN is wel op korte afstand aanwezig zie figuur 5.3.

Afbeelding 5.2 Globale ligging plangebied (binnen rode contour) ten opzichte van Natura 2000 Oosterschelde en Markiezaat (bron: ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 5.3 Globale ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNN gebied (groene vlakken) (bron: Interactieve kaarten Zeeland)

5.1.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen, natuurdata RWS en de NDFF, blijkt het gebied vooral van belang te zijn voor watervogels.

Zoogdieren

Aanwezigheid van overige kleine marterachtigen (hermelijn, wezel, bunzing) is niet bekend.

In 2015 is wel een boommarter aangetroffen als verkeersslachtoffer op de N289 (NDFF). Gezien de aanwezigheid van geschikt biotoop (struweel en struiken) op de brughoofden kan de aanwezigheid van wezel, hermelijn en bunzing niet worden uitgesloten. Ook worden soorten verwacht die vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen Wnb. Te denken valt o.a. aan veldmuis, bosmuis, huisspitsmuis, egel en vos.

Welke soorten exact en waar eventueel verblijfplaatsen zijn is op basis van de beschikbare gegevens niet aan te geven.

Vleermuizen

In de NDFF zijn in de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen bekend van vleermuizen maar met de ligging over het Schelde Rijn kanaal worden er wel vleermuizen verwacht (in ieder geval vanwege een vliegroute en wellicht ook als foerageergebied, migratieroute en/of verblijfplaatsen voor bijvoorbeeld: zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, eventueel kleine dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Vogels

Jaarrond beschermde nesten zijn niet bekend binnen het plangebied. In de brug broeden holenduiven, kauwen en verwilderde stadsduiven.

Amfibieën en reptielen

Van de Habitatrichtlijn worden geen reptielen of amfibieën verwacht in het plangebied. De rugstreeppad is een veel voorkomende soort op Tholen maar vanwege het ontbreken van geschikt biotoop wordt deze niet binnen het plangebied verwacht. De gewone pad (met een provinciale gedeeltelijke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) kan wel voorkomen.

Vissen

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vissen bekend.

Vlinders en libellen en overige ongewervelden

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders (en overige ongewervelden) bekend.

Planten

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend.

5.2. Resultaten veldbezoek

De planlocatie is bezocht op 3 juli 2024. De planlocatie is op 23 maart, 16 april 7 juni en 3 september 2019 door R.J. Buijs, S. Halters en N. Huig bezocht in het kader van de quickscan. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die volgens de Omgevingswet beschermd zijn. Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 5.4 Impressie plangebied

Afbeelding 5.5 impressie plangebied

Afbeelding 5.6 impressie plangebied

5.2.1 Biotopen en soorten

Het plangebied bestaat overwegend uit verharding en bebouwing.

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + Verharding (bestrating en asfalt)
- + Bebouwing (brug)
- + lage vegetatie
- + bosschage
- + open water

Verharding

De aanwezige verharding is niet representatief voor beschermde flora en/of fauna.

Bebouwing

De brug bied huisvesting bieden aan broedende duiven (waargenomen zijn verwilderde stadsduiven, holenduiven, kauwen en witte kwikstaart).

Lage vegetatie

Rond de brug zijn grazige stukken te vinden. hier is weinig activiteit van vogels of andere beschermde soorten. Deze stukken worden vrij intensief bezocht door sportvissers.

Bosschage

De brughoofden zijn aan beide zijdes voorzien van opgaande beplanting op het talud, hier broeden verschillende vogelsoorten van bos- en struweel.

Open water

Aan de oevers van het Schelde-Rijnkanaal is de oeervervegetatie beperkt vanwege de beschoeide oevers ter plaatse van de brug ontwikkeld en broeden er diverse vogels van bos en struweel op korte afstand van de brug. Op het water foerageren diverse eenden en meerkoeten.

5.2.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Tabel 5.1: Te verwachten en waargenomen soorten in het plangebied na veldbezoek.

Soort		
Nederlandse naam	Beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Mol	Niet beschermd	Niet beschermd
Haas*	Overige Soorten	
Konijn	Overige Soorten	
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bunzing	Overige Soorten	
Wezel	Overige Soorten	
Hermelijn	Overige Soorten	
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Kleine dwergvleermuis**	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis*	Habitatrichtlijn	
Meervleermuis*	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis*	Habitatrichtlijn	
Franjestaart*	Habitatrichtlijn	
Grootoorvleermuis spec*	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger*	Habitatrichtlijn	
Vogels		
Witte kwikstaart	Vogelrichtlijn	
Meerkoet	Vogelrichtlijn	
Kauw	Vogelrichtlijn	
Holenduif	Vogelrichtlijn	
Fitis	Vogelrichtlijn	
Tijftjaf	Vogelrichtlijn	
Zwartkop	Vogelrichtlijn	
Vink	Vogelrichtlijn	
Kneu	Vogelrichtlijn	
Merel	Vogelrichtlijn	
Verwilderde stadsduif	Niet beschermd wel zorgplicht	
Amfibieën en reptielen		
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Omgevingswet wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1.

* Daadwerkelijk waargenomen/vastgesteld tijdens terreinbezoek ** mogelijke kleine dwergvleermuis opgenomen: opname ligt in de overgangszone met gewone dwergvleermuis

5.3 Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

5.3.1 Beschrijving geplande activiteit

Aan de brug gaan diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Door Rijkswaterstaat zijn de volgende werkzaamheden benoemd:

- Vervangen geleiderail;
- Vervangen schop/schampkant;
- Asfalt vernieuwen;

Deze werkzaamheden zijn (vooralsnog) in oktober 2025 voorzien.

5.3.2 Toetsing gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied ligt nabij Natura 2000 gebied Oosterschelde en Markiezaat. Het onderhoud aan de Schelde-Rijnbrug N289 valt onder bestaand gebruik en is niet vergunning plichtig. Binnen de periferie van de werkzaamheden bevinden zich ook geen beschermde elementen die door de werkzaamheden verstoord kunnen worden. Er is geen sprake van het voorkomen van aangewezen broedvogels en/of aangewezen habitattypen in en nabij het plangebied. Beschermde elementen zoals hoogwatervluchtplaatsen zijn niet aanwezig.

Er worden geen negatieve effecten op het Natura 2000 gebied Oosterschelde en Markiezaat verwacht.

Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt op korte afstand van NNN. Het is echter ruimtelijk gescheiden door beplanting waardoor effecten op NNN niet worden verwacht.

5.3.3 Toetsing soortbescherming

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine grondgebonden zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen worden vernield. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Hierbij moet wordt het zorgplicht principe worden toegepast. Schade aan algemeen voorkomende zoogdieren is maar moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door bij constatering van deze soorten ze een vluchtroute te bieden zodat ze op eigen kracht de locatie kunnen verlaten. Bij deze quickscan zijn we ervanuit gegaan dat er geen onderhoud aan de bosschage op de brughoofden is voorzien waardoor effecten op kleine marterachtigen op voorhand zijn uit te sluiten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding.

Vleermuizen

Tijdens het vroege voorjaar van 2019 zijn door de stationair geplaatste logger voor het merendeel gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen, zie ook tabel 5.2. Daarnaast is watervleermuis, meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. Daarnaast zijn een aantal opnamen dwergvleermuis spec. gemaakt die in de overgangszone tussen gewone en kleine dwergvleermuis zitten. Tevens zijn franjestaart en grootoorvleermuis (en diverse opnamen myotis spec.) gemaakt.

Op basis hiervan wordt aangenomen dat het Schelde-Rijnkanaal inderdaad gebruikt wordt door diverse soorten als landschappelijk element tijdens de migratieperioden (voor- en najaar). Opgemerkt hierbij wordt dat een vleermuislogger slechts een beperkt bereik heeft en hierdoor nog relatief veel ruimte nabij de brug overblijft waarlangs langs vliegende vleermuizen niet gedetecteerd worden. Het aantal passages vleermuizen langs/onder de brug ligt dus nog vele malen hoger dan in onderstaande tabel is aangegeven.

Tabel 5.2 geluidsopnamen

Rijlabels	voorjaar	20190607	20190903	Eindtotaal
Dwergvleermuis spec.	4			4
Gewone dwergvleermuis	1745		20	1765
Ruige dwergvleermuis	582	1	21	604
Gewone en ruige dwergvleermuis	74		20	94
Rosse vleermuis	8			8
NYCNOID	2			2
Laatvlieger	1			1
Meervleermuis	7			7
Watervleermuis	68			68
Franjestaart	3			3
Myotis spec.	24			24
Grootoor spec.	3			3
Eindtotaal	2521	1	61	2583

Verklaring:

NYCNOID is een verzamelnaam van grotere vleermuizen die onder bepaalde omstandigheden niet tot soort zijn de determineren (rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger en tweekleurige vleermuis). Myotis spec. is de verzameling myotische vleermuizen waar onder andere water- en meervleermuis onder vallen. Door de zachte opname zijn deze geluidsbestanden niet tot soort de determineren.

Dwergvleermuis spec. is een opname die in het overgangsgebied tussen gewone en kleine dwergvleermuis zit.

Tijdens het ochtendbezoek (7 juni 2019) zijn op een ruige dwergvleermuis na geen waarnemingen van vleermuizen gedaan, ook zijn geen invliegers waargenomen.

In het najaar (tevens ochtendbezoek 3 september) zijn zowel gewone als ruige dwergvleermuizen waargenomen. Tijdens dit bezoek zijn geen invliegers waargenomen. Wel zijn zowel van gewone als ruige dwergvleermuis baltsroep waargenomen.

Ook ligt de locatie in een migratiegebied waar hogere concentraties van (met name) ruige dwergvleermuizen en mogelijk ook voor meervleermuizen, watervleermuizen en eventueel andere (myotis) soorten waardoor in zowel voor- als najaarsmigratie aandacht dient te zijn voor eventuele effecten op deze route.

Belangrijk hierbij is dat:

Het wateroppervlakte en ruimte erboven niet (anders) verlicht wordt.

Er gedurende het hele vleermuisseizoen voldoende ruimte tussen het wateroppervlak en de brug 'open' blijft zodat vleermuizen de brug ongehinderd kunnen passeren, dat kleine open ruimtes (m.n. in het beton) open en voor evt. verblijvende vleermuizen functioneel blijven.

Tot slot dient voor aanvang van de werkzaamheden visueel gecontroleerd te worden of ter plaatse van de beoogde werkzaamheden sprake is van een (tijdelijke) hangplaats van vleermuizen, indien deze aanwezig is moet deze ontzien worden.

Door de werkzaamheden bij voorkeur buiten de (voorjaar en/of) najaarsmigratieperiode te plannen wordt het gebruiken van de brug als tijdelijke hangplaats tot een minimum gereduceerd.

De gunstige staat van instandhouding van vleermuizen is niet in het geding bij de beoogde werkzaamheden indien er door mitigerende maatregelen aantoonbaar rekening wordt gehouden met aanwezigheid van vleermuizen en de functies die het Schelde-Rijnkanaal en brug voor ze vervuld.

Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.

Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn (check door ecologisch ter zake deskundig persoon) kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Om een conflict met broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten het kwetsbare broedseizoen dus na 15 augustus of voor 15 maart. Door deze uitvoeringsperiode aan te houden is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden.

Bij een planning van de werkzaamheden in het kwetsbare broedseizoen (15 maart tot 15 augustus) dienen voorafgaand het broedseizoen maatregelen getroffen te worden om broedende vogels te voorkomen. Door openingen in de brug te voorzien van netten, roosters of zeil kan vestiging van broedvogels worden voorkomen. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd na 15 augustus is dit risico aanzienlijk kleiner.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende vogels is niet in het geding.

Amfibieën en reptielen

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen in het plangebied voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel dient het zorgprincipe te worden toegepast waarmee eventueel aanwezige amfibieën bij de werkzaamheden een vluchtroute moeten hebben en/of daar waar mogelijk moeten worden overgezet indien aanwezig. Het voorkomen van beschermde reptielen kan op voorhand worden uitgesloten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding.

Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat er geen (beschermde) vissen in het plangebied voorkomen.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding van overige soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Planten

Op de planlocatie zijn geen beschermde planten waargenomen en worden op basis van verspreidingsatlassen ook niet verwacht.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende planten is niet in het geding.

6. Bathsebrug

6.1 Bureaustudie Bathsebrug

Het plangebied ligt ten westen van het dorp Bath en vormt de verbinding tussen Zuid-Beveland en het achterland. (zie afbeelding 6.1).

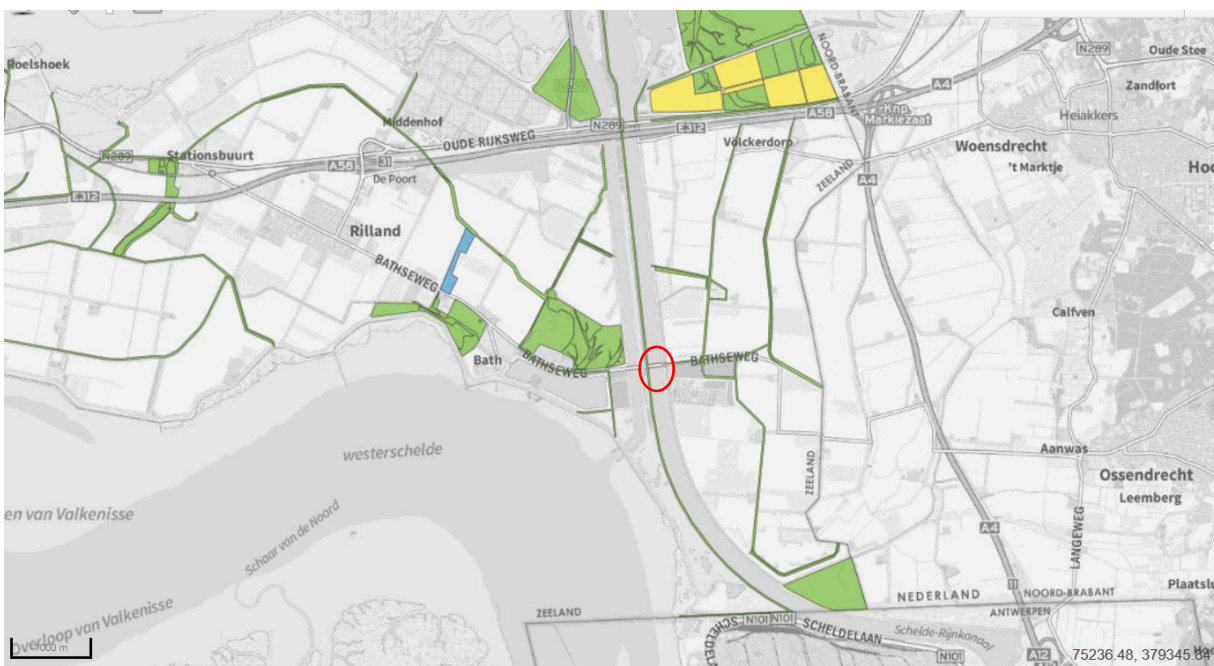
Afbeelding 6.1 Globale ligging plangebied (rode contour) (bron ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

6.1.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied zelf vormt geen onderdeel van Natura 2000. Maar is wel nabij Natura 2000 Westerschelde & Saetinghe gesitueerd (zie afbeelding 6.2). Onderhoud aan de Schelde-Rijnbrug valt onder bestaand gebruik en is opgenomen in het beheerplan Deltawateren en daarmee niet vergunning plichtig. De Schelde-Rijn brug vormt geen onderdeel van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) zie afbeelding 6.3.

Afbeelding 6.2 Globale ligging plangebied (binnen rode contour) ten opzichte van Natura 2000 Oosterschelde en Zoommeer (bron: ondergrond: interactieve kaarten Zeeland)

Afbeelding 6.3 Globale ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNN gebied (groene vlakken) (bron: Interactieve kaarten Zeeland)

6.1.2 Soortbescherming

Op basis van verspreidingsatlassen, natuurdata RWS en de NDFF, blijkt het gebied vooral van belang te zijn voor watervogels.

Zoogdieren

Aanwezigheid van overige kleine marterachtigen (hermelijn, wezel, bunzing) is niet bekend, maar niet uitgesloten. Verder worden soorten verwacht die vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen Wnb. Te denken valt o.a. aan veldmuis, bosmuis, huisspitsmuis, konijn, haas, egel en vos. Welke soorten exact en waar eventueel verblijfplaatsen zijn is op basis van de beschikbare gegevens niet aan te geven.

Vleermuizen

In de NDFF zijn in de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen bekend van vleermuizen maar met de ligging over het spuikanaal worden er wel vleermuizen verwacht (in ieder geval vanwege een vliegroute en wellicht ook als foerageergebied, migratieroute en/of verblijfplaatsen voor bijvoorbeeld: zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, eventueel kleine dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, laatvliager en rosse vleermuis.

Vogels

Op de brug kunnen holenduiven, kauwen en verwilderde stadsduiven tot broeden komen.

Amfibieën en reptielen

Van de Habitatrichtlijn worden geen reptielen of amfibieën verwacht in het plangebied. De gewone pad (met een provinciale gedeeltelijke vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) kan wel voorkomen.

Vissen

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vissen bekend.

Vlinders en libellen en overige ongewervelden

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders (en overige ongewervelden) bekend.

Planten

Binnen het plangebied zijn geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend.

6.2 Resultaten veldbezoek Bathsebrug

De planlocatie is bezocht op 6 juni en 2 juli 2024. De planlocatie is op 23 maart, 12 april, 26 mei en 4 september 2019 door R.J. Buijs en S. Halters bezocht in het kader van de quickscan. Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van groeiplaatsen van hogere planten en het voorkomen van fauna, die beschermd zijn. Tevens is een algemene beoordeling gemaakt voor de geschiktheid van het gebied voor overige (niet aangetroffen) beschermde soorten.

Afbeelding 6.4 Impressie plangebied

Afbeelding 6.5 impressie plangebied

Afbeelding 6.6 impressie plangebied

6.2.1 Biotopen en soorten

Het plangebied bestaat overwegend uit verharding en bebouwing.

De verschillende biotopen in het plangebied bestaan uit:

- + Verharding (bestrating en asfalt)
- + Bebouwing (brug)
- + lage vegetatie
- + open water

Verharding

De aanwezige verharding is niet representatief voor beschermde flora en/of fauna.

Bebouwing

De brug zelf kan huisvesting bieden aan broedende duiven (waargenomen zijn verwilderde stadsduiven holenduiven, kauwen en witte kwikstaart).

Lage vegetatie

Rond de brug zijn grazige stukken te vinden. hier is weinig activiteit van vogels of andere beschermde soorten. Deze stukken worden vrij intensief bezocht door sportvissers.

Open water

De oevers zijn schaars begroeid en ter plaatse van de brug voorzien van beschoeiing. Op het water foerageren diverse eenden en meerkoeten.

6.2.2 Waargenomen en te verwachten soorten

Op basis van de gegevens van de bureaustudie en de vastgestelde biotopen is een overzicht gemaakt van de beschermde en/of bijzondere soorten die in het plangebied worden verwacht of daadwerkelijk zijn waargenomen tijdens het veldbezoek.

Tabel 6.1: Te verwachten en waargenomen soorten in het plangebied na veldbezoek.

Soort		
Nederlandse naam	Beschermingsregime	Provinciale verordening
Zoogdieren		
Mol	Niet beschermd	Niet beschermd
Haas*	Overige Soorten	
Konijn*	Overige Soorten	
Egel	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Aardmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Veldmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Bosmuis	Overige Soorten	Gedeeltelijke vrijstelling
Vleermuizen		
Gewone dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Ruige dwergvleermuis*	Habitatrichtlijn	
Rosse vleermuis*	Habitatrichtlijn	
Meervleermuis*	Habitatrichtlijn	
Watervleermuis*	Habitatrichtlijn	
Laatvlieger*	Habitatrichtlijn	
Vogels		
Kerkuil*	Vogelrichtlijn JBN	
Witte kwikstaart	Vogelrichtlijn	
Kauw	Vogelrichtlijn	
Holenduif	Vogelrichtlijn	
Verwilderde stadsduif	Niet beschermd wel zorgplicht	
Amfibieën en reptielen		
Gewone pad	Overige soorten	Gedeeltelijke vrijstelling

Toelichting tabel

Voor toelichting op beschermingsregime van de Omgevingswet wordt verwezen naar de toelichting in bijlage 1.

* Daadwerkelijk waargenomen/vastgesteld tijdens terreinbezoek

6.3 Toetsing van het project aan de Natuurwaarden

6.3.1 Beschrijving geplande activiteit

Aan de brug gaan diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Door Rijkswaterstaat zijn de volgende werkzaamheden benoemd:

- Vervangen voegovergangen;
- Vervangen opleggingen;

De werkzaamheden staan gepland in (het broedseizoen van) 2026.

6.3.2 Toetsing gebiedsbescherming

Natura 2000

Het plangebied ligt nabij het Natura 2000 Westerschelde en Saeftinghe. Het onderhoud aan Schelde-Rijnbrug bij Bath valt onder bestaand gebruik en is niet vergunning plichtig. Binnen de periferie van de werkzaamheden bevinden zich ook geen beschermde elementen (bijvoorbeeld essentiële hoogwatervluchtplaatsen) die door de werkzaamheden verstoord kunnen worden. Er is geen sprake van het voorkomen van aangewezen broedvogels en/of aangewezen habitattypen/-soorten in en nabij het plangebied. Beschermde elementen zoals hoogwatervluchtplaatsen zijn niet aanwezig. Er worden hierdoor geen negatieve effecten op het Natura 2000 gebied Westerschelde en Saeftinghe verwacht.

Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt op korte afstand van NNN. De geplande werkzaamheden zijn voorspelbaar net als het huidige gebruik door wegverkeer. Effecten op het NNN worden hierdoor niet verwacht.

6.3.3 Toetsing soortbescherming

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens de werkzaamheden kunnen kleine grondgebonden zoogdieren worden verstoord en hun vaste verblijfplaatsen worden vernield. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Hierbij moet wordt het zorgplicht principe worden toegepast. Schade aan algemeen voorkomende zoogdieren is maar moeilijk te voorkomen. De effecten kunnen worden verminderd door bij constatering van deze soorten ze een vluchtroute te bieden zodat ze op eigen kracht de locatie kunnen verlaten. En door bij transportbewegingen de taluds bij de brughoofden te ontzien.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende zoogdiersoorten is niet in het geding.

Vleermuizen

Tijdens het vroege voorjaar van 2019 zijn door de stationair geplaatste logger voor het merendeel gewone dwergvleermuizen en ruige dwergvleermuizen waargenomen, zie ook tabel 6.2. Daarnaast is meervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen. Op basis hiervan wordt aangenomen dat het Schelde Rijnkanaal inderdaad gebruikt wordt door diverse soorten als landschappelijk element tijdens de migratieperioden (voor- en najaar). Opgemerkt hierbij wordt dat een vleermuisloggers slechts een beperkt bereik heeft en hierdoor nog relatief veel ruimte nabij de brug overblijft waarlangs langs vliegende vleermuizen niet gedetecteerd worden. Het aantal passages vleermuizen langs/onder de brug ligt dus nog vele malen hoger dan in onderstaande tabel is aangegeven.

Tabel 6.3: geluidsopnamen

Rijlabels	Voorjaar	26-05-2019	04-09-2019	Eindtotaal
Gewone dwergvleermuis	793	114	65	972
Ruige dwergvleermuis	542	63	36	641
Gewone en ruige dwergvleermuis	13	51		64
Rosse vleermuis	3	17		20
Laatvlieger	1			1
Meervleermuis	14			14
Watervleermuis	59	1		60
Myotis spec.	45	1		46
Eindtotaal	1470	247	101	1818

Verklaring:

Myotis spec. is de verzameling myotische vleermuizen waar onder andere water- en meervleermuis onder vallen. Door de zachte opname zijn deze geluidsbestanden niet tot soort te determineren.

Tijdens het avondbezoek (26 mei 2019) in de kraamperiode is vooraf gewone en ruige dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast is diverse malen rosse vleermuizen gehoord. Verder is een maal een watervleermuis en een myotis spec. opgenomen. Tijdens het voorjaar zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

In het najaar (ochtendbezoek 4 september) zijn zowel baltsroep gehoord van gewone als ruige dwergvleermuis: bij het invliegen is aan de zuidwestzijde een baltsend mannetje gewonde dwergvleermuis waargenomen. Wat het aannemelijk maakt dat deze brug voor deze soorten (gewone dwergvleermuis) als paarverblijfplaats fungeert.

Figuur 5.1 Globale locatie inzwermen baltsend mannetje gewone dwergvleermuis

Ook ligt de locatie in een migratiegebied waar hogere concentraties van (met name) ruige dwergvleermuizen en mogelijk ook voor meervleermuizen en watervleermuizen waardoor in zowel voor- als najaarsmigratie aandacht dient te zijn voor eventuele effecten op deze route.

Belangrijk hierbij is dat:

Het wateroppervlakte en ruimte erboven niet (anders) verlicht wordt.

Er gedurende het hele vleermuisseizoen voldoende ruimte tussen het wateroppervlak en de brug 'open' blijft zodat vleermuizen de brug ongehinderd kunnen passeren, dat kleine open ruimtes (m.n. in het beton) open blijven. Tot slot dient vanwege het aangetroffen verblijf en de mogelijke functie van de brug als een (vaste) verblijfplaats de onderzoeksinspanning te worden opgehoogd naar de vereisten uit het vleermuisprotocol 2021 om deze functie van de verblijfplaats (en met name aantallen verblijvende vleermuizen) nader in kaart te brengen.

De staat van instandhouding van vleermuizen en de functie van de brug dient door nader onderzoek (conform het meest actuele vleermuisprotocol) beter in kaart te worden gebracht. Ditzelfde geldt voor de aard van de werkzaamheden (en planning) zodat met het onderzoek en input van de geplande ingreep een nadere beoordeling is te maken of met de voorgenomen werkzaamheden verbodsbepalingen voor deze soorten worden overtreden.

Vogelrichtlijnsoorten

Nesten van vogels worden verstoord door zowel bewegingen als geluid, maar niet elke vogel is even gevoelig. In het algemeen geldt dat regelmatige verstoring tijdens het broeden tot gevolg heeft dat het broedsel in de steek wordt gelaten door een gevoel van onveiligheid. Voor soorten die slechts één broedsel per jaar produceren betekent dit een verloren jaar. Voor vogels die meerdere broedsels per jaar produceren zijn de gevolgen veel minder desastreus. Die soorten kunnen dan een nieuwe broedplek zoeken en opnieuw eieren leggen en uit broeden. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd in de periode maart - augustus, dan worden daarbij veelal broedende vogels verstoord. Alle nesten, eieren en jongen zijn beschermd gedurende de voortplantingsperiode.

Het is niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het vernielen/vernietigen van nesten van broedende vogels in kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Als er nesten aanwezig zijn moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot het moment dat de jonge vogels uitvliegen.

Als er geen broedende vogels aanwezig zijn (check door ecologisch ter zake deskundig persoon) kunnen de werkzaamheden het hele jaar starten. Om een conflict met broedende vogels te voorkomen dienen de werkzaamheden plaats te vinden buiten het kwetsbare broedseizoen dus na 15 augustus of voor 15 maart. Door deze uitvoeringsperiode aan te houden is het aannemelijk dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden.

Bij een planning van de werkzaamheden in het kwetsbare broedseizoen (15 maart tot 15 augustus) dienen voorafgaand het broedseizoen maatregelen getroffen te worden om broedende vogels te voorkomen. Door openingen in de brug te voorzien van netten, roosters of zeil kan vestiging van broedvogels worden voorkomen. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd na 15 augustus is dit risico aanzienlijk kleiner.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende broedvogelsoorten is niet in het geding. Omdat de werkzaamheden vooralsnog gepland staan in het broedseizoen van 2026 is nader onderzoek noodzakelijk naar het gebruik van de brug door vogels. Op deze wijze is duidelijk of sprake is van jaarrond beschermde nesten/verblijven en/of in welke mate vogelwerende maatregelen kunnen worden ingezet om het broeden van algemene broedvogels te voorkomen.

Amfibieën en reptielen

Algemeen voorkomende amfibieën kunnen in het plangebied voorkomen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Wel dient het zorgprincipe te worden toegepast waarmee eventueel aanwezige amfibieën bij de werkzaamheden een vluchtroute moeten hebben en/of daar waar mogelijk moeten worden overgezet indien aanwezig. Het voorkomen van beschermde reptielen kan op voorhand worden uitgesloten.

De gunstige staat van instandhouding van de algemeen voorkomende amfibieën en reptielen is niet in het geding.

Vissen

Schade aan beschermde vissen wordt niet verwacht omdat er geen (beschermde) vissen in het plangebied voorkomen. Vanuit de zorgplicht dient er bij eventuele heiwerkzaamheden gebruik te worden gemaakt van een zogenaamde “slow start” (zie paragraaf 5.3.6).

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende vissen is niet in het geding.

Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelden.

De gunstige staat van instandhouding van overige soorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

Planten

Op de planlocatie zijn geen beschermde planten waargenomen en worden op basis van verspreidingsatlassen ook niet verwacht.

De gunstige staat van instandhouding van de voorkomende planten is niet in het geding.

7. Mitigerende maatregelen

7.1 Algemeen

Zoogdieren

Bij de onderhoudswerkzaamheden op maaiveldniveau de eventueel aanwezige grondgebonden zoogdieren een vluchtroute bieden door 1 kant op te werken.

Vleermuizen

Bij de onderhoudswerkzaamheden geen actieve verlichting te laten uitstralen buiten de daglichtperiode op het wateroppervlak (i.v.m. weerkaatsing) en bij werkzaamheden aan het wegooppervlak 's nachts gerichte verlichting te gebruiken die niet uitstraalt naar het hemeloppervlak. Tijdens de werkzaamheden aan de brug dient er verder ten alle tijden voldoende ruimte aanwezig te zijn voor vleermuizen om de brug onderlangs over het water te kunnen passeren. Verder dienen open ruimtes in betonnen delen open te blijven omdat deze verblijffuncties kunnen hebben voor vleermuizen.

Voor locaties die in het actieve seizoen plaatsvinden (en met name in voor-/najaarsmigratie) dient voorafgaande aan de werkzaamheden een ecologische veldcheck uitgevoerd te worden naar eventuele aanwezigheid van een tijdelijk hangplaats op/rond de voorgenomen werkzaamheden.

Vogels

De werkzaamheden laten vinden buiten het kritische broedseizoen (buiten periode 15 maart tot 15 augustus). En/of maatregelen treffen dat vogels voorafgaand de werkzaamheden niet in de brug kunnen komen door op aanwijzing ecooog bijvoorbeeld roosters/netten te plaatsen voor 1 maart om broeden te voorkomen. Verder dient kort voor aanvang een ecologische veldcheck plaats te vinden om vast te stellen/uit te sluiten dat actieve nesten aanwezig zijn.

Amfibieën

Bij werkzaamheden de eventueel aanwezige amfibieën, evenals de kleine grondgebonden zoogdieren een vluchtroute bieden door 1 kant op te werken. Bij aantreffen van een amfibieën (bijvoorbeeld gewone pad die ergens in is gekropen) verplaatsen buiten het werkgebied. Bij aanwezigheid plassen onder de brug een ecooog check laten uitvoeren op rugstreeppad.

7.2 Locatie specifieke maatregelen en nader onderzoek

Overzicht bijzonderheden

Brug	Slaakbrug	Vossemeersebrug	Kreekrakbrug	Bathsebrug
NNN		Werken buiten broed/voortplantingsseizoen		
Zoogdieren		Nader onderzoek bever		
Vleermuizen				Nader onderzoek 2025
Vogels	Nader onderzoek 2025	Nader onderzoek 2025		Nader onderzoek 2025

8. Conclusies en aanbevelingen

Kort samengevat is het resultaat van de quickscan:

- De plangebieden liggen tussen Natura 2000 gebied Oosterschelde, Zoommeer en Krammer-Volkerak. De Thoolse zijde van de bruggen is veelal aangemerkt als NNN. Ook het wateroppervlakte aan de Noord-Brabantse zijde is overwegend NNN. Essentieel onderhoud aan keringen en vaarwegen zijn vergunningsvrij gesteld in het beheerplan Deltawateren hierdoor is een vergunning in het spoor gebiedsbescherming (N2000 activiteit) niet noodzakelijk.
- Voor de locatie Bathsebrug is nader onderzoek volgens het meest recent vleermuisprotocol noodzakelijk vanwege het eerder (in 2019) aangetroffen vleermuisverblijf. Op basis van eerder veldonderzoek en de actualisatie van 2024 waarbij de situaties niet significant gewijzigd zijn beoordeeld, zijn de overige bruggen niet tot weinig geschikt als verblijfplaats. Tijdens migratieperioden kunnen tijdelijke hangplaatsen aanwezig zijn. Verder is het Schelde Rijn Kanaal een vlieg- en migratieroute voor diverse vleermuissoorten die ten alle tijden de werkzaamheden in stand moet worden gehouden. Negatieve effecten op vleermuizen op de andere locaties worden niet verwacht bij de beschreven werkzaamheden mits het naleven van de mitigerende maatregelen (zie hoofdstuk 7). Bij andere werkzaamheden (of een andere planning) is een nieuwe beoordeling noodzakelijk.
- In en grenzend aan het plangebied komen broedvogels voor. Op de locaties Slaakbrug, Vossemeersebrug en Bathsebrug is nader onderzoek naar broedvogels/beschermde rustplaatsen noodzakelijk. Door de onderhoudswerkzaamheden ter plaatse van de Vossemeersebrug buiten het kwetsbare broedseizoen (15 maart tot 15 augustus) te plannen worden de verbodsbepalingen niet overtreden en kan bij enkel de genoemde werkzaamheden ook het nader onderzoek daardoor eventueel achterwege blijven. Door de mitigerende maatregelen in hoofdstuk 7 op te volgen wordt het zorgvuldigheidsprincipe voor vogels toegepast.
- In en grenzend aan het plangebied komen grondgebonden zoogdieren voor. Er zijn geen aanwijzingen voor verblijfplaatsen in de bruggen van deze soorten. Ter plaatse van de Vossemeersebrug is nader onderzoek naar bever (wel of niet aanwezig hebben van een burcht binnen de invloedzone van de beoogde werkzaamheden) noodzakelijk om een oordeel over de mogelijke negatieve effecten van de geplande werkzaamheden te maken. Door de mitigerende maatregelen in hoofdstuk 7 op te volgen wordt het zorgvuldigheidsprincipe voor overige grondgebonden zoogdieren toegepast.
- Op de planlocatie komen ook algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën voor, die beschermd zijn. Daarbij geldt voor de meeste grondgebonden zoogdieren (o.a. algemeen voorkomende muizen) en eventueel voorkomende algemene amfibieën op basis van de provinciale verordening een vrijstelling van de verbodsbepalingen. Voor deze soorten hoeft geen Omgevingsvergunning flora- en fauna activiteit te worden aangevraagd voor het overtreden van verbodsbepalingen. Door voorzorgsmaatregelen (uit hoofdstuk 7) toe te passen worden negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren zo veel mogelijk voorkomen.

- Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten geldt (wel) de bepaling van zorgplicht (Art 11.27 Bal). Door het naleven van de mitigerende maatregelen (hoofdstuk 7) kan de zorgplicht goed worden ingepast in het werk.

Aanbevelingen

- Voor aanvang werkzaamheden een ecooloog ongeacht de uitvoeringsperiode voorafgaand het werk een controle laten uitvoeren op aanwezigheid van broedvogels en/of tijdelijke hangplaatsen van vleermuizen.
- Eventueel al realiseren van tijdelijke vervangende nestplaats voor slechtvalk/torenvalk nabij de Slaakbrug/Vossemeersebrug, roestplaats van (kerk)uil bij de Bathsebrug en verblijfplaats voor vleermuizen in de directe omgeving van de Bathsebrug. Dit kan in de vorm van het ophangen/aanbrengen van enkele nestkasten/vleermuiskasten in de directe omgeving maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden om zo een alternatief aan te bieden.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Omgevingswet vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 11.27 (zorgplicht) van de Omgevingswet (Bal). Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Broekhuizen, M.S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren KNNV, Utrecht

Buijs R.J, 2019 Memo resultaten veldinspectie met indicatief vleermuisonderzoek, Buijs Eco Consult B.V.

Buijs R.J, 2020 Quicksan ecologie onderhoudswerkzaamheden Brug bij Tholen, Buijs Eco Consult B.V.

Diepenbeek, A. van, 1999. Veldgids diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Strumpel, T. & Strijbosch H., 2006. Veldgids amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Wynhoff, I., Swaay, van C., & Made van der J., Veldgids Vlinders, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Natuurdata beschikbaar gesteld door RWS, via tijdelijke inlog geraadpleegd op 3 juli 2024 en 1 oktober 2024

Websites:

www.floron.nl

www.knmi.nl

www.ndff.nl

www.Ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zeeland.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de oude Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wnb).

Per 01/01/2024 zijn alle onderdelen (beleidsneutraal) overgegaan in de Omgevingswet.

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2024 ook opgenomen in de Omgevingswet. Deze wet omvat de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden, de bescherming van Vogelrichtlijnsoorten en overige soorten. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Omgevingswet.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status.

In het Bal zijn meerdere specifieke zorgplichten opgenomen, waaronder in artikel 11.27 dat toeziet op de specifieke zorgplicht voor onder meer flora- en fauna-activiteiten. In het eerste lid is een vergelijkbare zorgplicht opgenomen als onder de algemene zorgplicht, namelijk dat degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben:

1. alle maatregelen neemt die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
2. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
3. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

In het tweede lid van artikel 11.27 Bal wordt de invulling van de specifieke zorgplicht voor Flora- en fauna-activiteiten nader uitgewerkt. Hierin staat dat de plicht 'in ieder geval' (dus een niet-limitatieve opsomming) inhoudt dat wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van bepaalde soorten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Verwezen wordt naar de volgende soorten:

- van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van die richtlijn;
- van nature in Nederland in het wild levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV en V bij de habitatrichtlijn;
- dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX (de nationaal beschermde soorten) of in de rode lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3° Ow.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen.

De werkingssfeer van de Omgevingswet aangaande beschermde soorten is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overall** in Nederland bescherming.

- Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Omgevingswet (en onderliggend Bal) uitgaat.

Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

- Overige 'nationaal beschermde' soorten:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boomarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Habitatrichtlijnsoorten:**

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- **Vogelrichtlijnsoorten:**

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- **Jaarrond beschermde vogelnesten:**

De onderstaande vogelnesten (categorie 1 t/m 4) zijn het gehele jaar beschermd en dus niet alleen tijdens de broedperiode:

Nederlandse naam	Bescherming	Nederlandse naam	Bescherming
steenuil	Categorie 1	eidereend	Categorie 5
gierzwaluw	Categorie 2	ekster	Categorie 5
huismus	Categorie 2	gekraagde roodstaart	Categorie 5
roek	Categorie 2	glanskop	Categorie 5
grote gele kwikstaart	Categorie 3	grauwe vliegenvanger	Categorie 5
kerkuil	Categorie 3	groene specht	Categorie 5
oehoe	Categorie 3	ijsvogel	Categorie 5
ooievaar	Categorie 3	kleine bonte specht	Categorie 5
slechtvalk	Categorie 3	kleine vliegenvanger	Categorie 5
boomvalk	Categorie 4	koolmees	Categorie 5
buizerd	Categorie 4	kortsnavelboomkruiper	Categorie 5

havik	Categorie 4	oeverzwaluw	Categorie 5
ransuil	Categorie 4	pimpelmees	Categorie 5
sperwer	Categorie 4	raaf	Categorie 5
wespendief	Categorie 4	ruigpootuil	Categorie 5
zwarte wouw	Categorie 4	spreeuw	Categorie 5
blauwe reiger	Categorie 5	tapuit	Categorie 5
boerenzwaluw	Categorie 5	torenvalk	Categorie 5
bonte vliegenvanger	Categorie 5	zeearend	Categorie 5
boomklever	Categorie 5	zwarte kraai	Categorie 5
boomkruiper	Categorie 5	zwarte mees	Categorie 5
bosuil	Categorie 5	zwarte roodstaart	Categorie 5
brilduiker	Categorie 5	zwarte specht	Categorie 5
draaihals	Categorie 5		

Toelichting categorieën:

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen vanuit de Vogelrichtlijn het gehele seizoen.

Categorie:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rusten verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermde soorten die zijn vrijgesteld geldt de ook 'specifieke zorgplicht' (artikel 11.27, Bal). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen en verschillende functies zijn niet allen gelijk. Als meest 'veilige' periode voor de meeste soorten geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half oktober, de periode waarin de broed- en jongen voortbrengtijd veelal achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn.

Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.